

Univerzita Karlova
Fakulta sociálních věd
Institut komunikačních studií a žurnalistiky
Katedra mediálních studií

Autor: Jan Vedral

Diplomová práce: Od pokusného vysílání k instituci
(Organizace práce v první dekádě Československé televize, od zahájení vysílání v roce 1953
po přijetí prvního zákona o Československé televizi v roce 1964)

Jan Vedral se rozhodl věnovat se ve své diplomové práci prvnímu desetiletí televizního vysílání u nás. Již v tezích si vymezil, že se bude zabývat těmito třemi okruhy aspektů televizního vysílání: 1) každodenní povinnosti pracovníků, 2) utváření vlastního obrazu a popularity televize, 3) sovětská teorie médií v praxi. Jako metodu práce si zvolil standardizované přímé rozhovory s pamětníky, kteří v televizi pracovali ve sledovaném období, s tím, že výpovědi bude následně komparovat s dostupnými archivními materiály. Jelikož právě s touto dostupností je situace komplikovaná, tak spíše tyto vzpomínky porovnával s údaji v publikacích, které se zabývají prvním desetiletím televizního vysílání.

Jako konzultant mohu říci, že student pracoval hodně samostatně, takže koncepce práce i výběr zpovídaných pamětníků je skutečně jeho záležitostí. Nechci se ale distancovat z důvodu, že bych s touto koncepcí nesouhlasil. Myslím si, že autorovi se podařilo zabývat se všemi otázkami, které si stanovil již v tezích diplomové práce. Koncepce je dobře promyšlená a jednotlivé body na sebe logicky navazují. Současně se autor vždy snažil mít na vědomí, aby postihoval chronologii jednotlivých sledovaných jevů. Původně se chtěl zabývat i vysíláním televizních studií v Brně a v Bratislavě. Vcelku pochopitelně ale zaměřil pozornost na ostravské studio, které vzhledem k výročí vzniku v minulém roce věnovalo prostor prezentaci své historie. Autor tak mohl provést srovnání situace v Praze a v Ostravě, přičemž lze říci, že řada prvků byla shodných. V diplomové práci autor účelně také využil materiály, které lze k historii televizního vysílání nalézt na webových stránkách České televize. Autor dobře cituje používané prameny a literaturu. Osobně bych možná preferoval méně odkazů na publikaci „Dějiny českých médií v datech“ a zaměřil se na knihy, z nichž byly právě údaje vytěženy. Chápu ale, že to bylo v určitém směru jednodušší. Podíváme-li se na práci jako celek, tak si myslím, že autor věnoval o něco větší pozornost 50. letům.

Autor ve své diplomové práci uskutečnil rozhovory s pěti pamětníci. Z rozhovorů je patrné, že vždy věděl, nač se chce ptát. Povedlo se mu rozhovory vést takovým způsobem, aby získal informace, které se skutečně vztahovaly k tématu jeho diplomové práce. V textu samotném pak citace z rozhovorů dobře zakomponoval do jednotlivých kapitol. Celé znění rozhovorů může čtenář nalézt v přílohách, které tak mohou být zdrojem informací i pro další badatele. Otázkou je vždy výběr zpovídaných. Autor vybral zástupkyně různých profesí v televizi. Je velmi dobré, že měl respondentky, které byly díky vystupování na televizní obrazovce populární, a na druhé straně televizní zaměstnankyně, které divák na obrazovce neviděl, ale bez nichž by se vysílání neuskutečnilo. Má tak pohled ze dvou stran. Lze říci, že by neškodil i nějaký mužský pohled. V tomto směru by asi bylo dobré mít někoho z režisérů a kameramanů, aby zastoupení profesí bylo ještě širší.

Domnívám se, že autorovi se velmi dobře právě podařilo komparovat údaje z publikací a vzpomínky televizních zaměstnanců. Záležitost, která je v publikaci v několika větách, tak díky pamětníkům získává plastičtější rozměr. Lze to uvést na příkladu činnosti Hlavní správy tiskového dohledu, kdy se prostřednictvím vzpomínek dozvíme, jak taková činnost zaměstnanců HSTD přesně probíhala a jak ji vnímali televizní zaměstnanci.

Diplomová práce ukazuje improvizované podmínky, v nichž se naše televizní vysílání rozjíždělo. Je až neuvěřitelné, co vše dokázali televizní zaměstnanci ve zcela nevyhovujících podmínkách zvládnout. Myslím si, že práce jasně postihuje, jak v prvních letech vznikal televizní program. Je ukázán způsob přípravy televizních pořadů. Práce ukazuje vztahy mezi zaměstnanci, fungování jednotlivých redakcí i vztahy mezi vedením televizního studia a pracovníky. Zajímavé jsou pasáže, v nichž autor ukazuje tehdejší televizní popularitu. Z dnešního pohledu práce prezentuje i momenty z televizní historie, které nás vedou i k úsměvu. Když víme, jak v současnosti probíhá měření televizní sledovanosti, tak je úsměvné číst, že první průzkumy diváckých reakcí uskutečňovali televizní zaměstnanci v restauracích. Stejně tak jsou velmi podnětné pasáže, které dokládají, jak vypadala tehdejší popularita lidí, kteří se objevovali na obrazovce. V tomto směru je třeba zajímavě číst si popis činnosti televizní hlasatelky, kde bylo stanoveno, že hlasatelka vlastně reprezentuje televizi jako instituci. Kladly se na ni také požadavky ve směru sledování módních trendů. Jistě k pousmání vedou i dopisy diváků v přílohách, které ukazují, že televizní hlasatelky byly ze strany diváků skutečně pod přísným drobnohledem.

Práce se dle mého názoru velmi dobře čte. Svým způsobem zpracování se liší od jiných diplomových prací, které používají hlavně metody obsahové analýzy. Já osobně ale s autorovým způsobem zpracování tématu nemám problém. Měl bych jen menší připomínky. Autor píše o krajských televizních studiích. V tomto směru bych asi volil trochu jiné formulace. Píše-li o krajských studiích, tak by to čtenáři mohlo navozovat, že studia byla ve všech krajích, což ale tak nebylo. Až později se vytvořila síť krajských redakcí, které připravovaly příspěvky pro zpravodajství. U Ostravy, Bratislavy, Brna a Košic, které natáčely celou škálu žánrů, bych asi neužíval označení krajská studia. Taky by asi bylo dobré sepsat přehled změn názvu televizního studia. Autor používá zkratku ČST, i když při úplné přesnosti ji nelze používat pro první léta televizního vysílání. V době zrušení Československého výboru pro rozhlas a televizi ještě neexistovala ČSSR, ale pouze ČSR (str. 10). Na str. 40 se autorovi mezi Měšťanské besedy dostala i Malostranská beseda. Na str. 50 dal jednou vedoucímu programu Kováříkovi špatné křestní jméno. Na str. 108 je velkými písmeny rusky a německy. V mém výtisku byla dvakrát strana 117, tak nevím, zda naopak nechybí v druhém výtisku.

Domnívám se, že se Janu Vedralovi podařilo napsat diplomovou práci, v níž postihl aspekty televizního vysílání, které si jako předmět svého zájmu vymezil již v tezích. Ukázal činnost televizních pracovníků v prvních letech televizního vysílání. Navrhuji hodnotit diplomovou práci Jana Vedrala známkou výborně.

V Praze 18. června 2006

PhDr. Petr Bednařík, Ph.D.

